

Praktické a metodické poznámky ke klasifikaci biotopů při mapování biotopů pro soustavy NATURA 2000 a Smaragd

AOPK ČR PRAHA

červen 2002

ed. J.Guth

A. ÚVOD

B. DOPLŇKY KATALOGU A DALŠÍ POZNÁMKY

C. TZV. KORUNOVÉ PROBLÉMY

D. POTENCIÁLNĚ SPORNÉ TYPY PŘÍRODNÍCH STANOVIŠŤ

A. ÚVOD

Tento materiál představuje účelovou pomůcku pro mapování biotopů. Pro mapovatele je závazný, pokud jej od regionálního koordinátora obdrželi nejpozději při podpisu smlouvy o dílo.

Poznámky vycházejí vesměs ze zkušeností při mapování, nashromážděných v průběhu roku 2001 a soustavně projednaných na semináři dne 6. 3. 2002. Text se vztahuje ke katalogu biotopů (Chytrý M., Kučera T. & Kočí M.: (eds.) (2001): Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha.), ale není jeho plnocenným doplňkem ani jakousi „novelou“ či dokonce další edicí. Na rozdíl od katalogu jsou zde zahrnuty i otázky spíše, ba výhradně metodické (srv. Guth J.: (ed.) (2002) Metodiky mapování biotopů soustavy NATURA 2000 a SMARAGD (metodiky podrobného a kontextového mapování), Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha 3. vyd). Týkají se hodnocení reprezentativnosti a zachovalosti biotopů a také způsobu zákresu.

Poznámky vesměs reagují na konkrétní dotazy a kvůli operativnosti jsou často adekvátně formulovány - pro dílčí problém či území, a to i tehdy, když lze předpokládat obecnější platnost. Jako prevence reálně hrozících nedorozumění v některých případech poznámky říkají jinými slovy „jenom“ to, co je v katalogu již uvedeno.

Poznámky jsou uspořádány podle pořadí biotopů v katalogu, *kurzívou* jsou uvedeny jednak jména taxonů a syntaxonů, jednak doplňky textu katalogu.

Děkujeme všem mapovatelům, koordinátorům i dalším odborníkům, jejichž zkušenosti, podněty a názory (zčásti zde shrnuté a uspořádané) umožňují stále zkvalitňování mapovacích prací a tím celé přípravy soustavy NATURA 2000 v ČR.

B. DOPLŇKY KATALOGU A DALŠÍ POZNÁMKY

1) Každý mapovatel má nějaké své měřítko a náhled na vegetaci, které se někdy musí respektovat (resp. nelze mu ho nijak vědecky podloženě vyvrátit). Velmi se taktéž ve výsledcích odráží

znalost stejných vegetačních jednotek z jiných částí republiky a jejího okolí. Je tedy pak záležitostí koordinátora, jaké údaje, požadavky, návrhy apod. sdělí mapovatelům buď na společných školeních, jednotlivých kontrolách či poradách apod. Koordinátoři musejí usilovně sjednocovat náhledy uvnitř regionu a domlouvat se s koordinátory sousedních regionů a ústředí musí usilovně sjednocovat náhledy mezi kraji obecně.

2) Str. 11, Vysvětlivky k popisu biotopů, Lesnická typologie, doplnit:

„Při převodech z typologických lesnických podkladů může docházet k omylům. Může být chyba v samotném převodu uvedeném v katalogu, což je do značné míry odstraněno novými převodními tabulkami (samostatný svazek). Horší je chyba vzniklá při vlastním typologickém mapování, kdy typolog nebyl dostatečně odborně na výši nebo se pohyboval v mladých porostních skupinách, kde je určení správného typu velmi obtížné a může docházet i k výrazným nepřesnostem. Nejhorší je kombinace obou chyb. Doporučujeme převody vždy ověřovat, nebrat je jako dogma, ale doporučení nebo orientační pomůcku.“

3) Str. 12, Vysvětlivky k popisu biotopů, Ekologie, doplnit:

„Všechny uváděné hodnoty nadmořských výšek jsou přibližné a mohou se měnit zejména v závislosti na orientaci svahů, reliéfu apod.“

4) Str. 13, Vysvětlivky k popisu biotopů, Mapky rozšíření doplnit:

„Při nálezu biotopu ve čtverci, v němž není indikováno doložené ani předpokládané rozšíření, aniž je ve čtvercích sousedních, je třeba pořídit fytoocenologický snímek, v případě nutnosti i nevyvinutých, narušených nebo plošně malých porostů.“

5) Biotopy v periodicky průtočných ramenech řek a periodických tůních se mapují podle aktuální vegetace jako biotopy formačních skupin V a M.

6) V/M Na stanovištích, kde lze důvodně předpokládat sezónní střídání různých biotopů, se vždy mapuje aktuální stav v době (okamžiku) mapování a možné změny se povinně uvedou v poznámce. Tento problém se neřeší mapováním mozaiky („mozaiky v čase“).

7) V1 Poznámky k mapování doplnit

„Mapovat pokud možno v měsících VI.-IX. a zapsat pokud možno všechny přítomné druhy.“

8) V1 Poznámka k mapování doplnit:

„Roztroušený výskyt vybraného (jednotlivého) druhu se mapuje jako mozaika příslušné pomocné podjednotky (VIA - VIE) a biotopu VIF.“

9) V1 Poznámka k mapování doplnit:

„Stanoviště bez vodních makrofyt, ale s přirozeným nebo přírodě blízkým charakterem dna a břehu se označují VIG.“

10) V2 Poznámky k mapování doplnit

„Mapovat pokud možno v měsících V.-IX. a zapsat pokud možno všechny přítomné druhy.“

11) V3 Poznámky k mapování doplnit

„Mapovat pokud možno v měsících VI.-IX. a zapsat pokud možno všechny přítomné druhy“

12)V3 Poznámku k mapování doplnit:

„Do mapovaného segmentu je možno zahrnout kromě aktuálního výskytu makrofyt i celou plochu tůň nebo jezírka, pokud je v ní výskyt makrofyt alespoň potenciální nebo pokud má zjevně přirozený či přírodě blízký charakter dna a břehu.“

13)V4 Poznámky k mapování doplnit

„Mapovat pokud možno v měsících V.-IX.“

14)V4 Poznámka k mapování doplnit:

„Porosty aktuálně přítomných vodních makrofyt se označují jako V4A, stanoviště s potenciálním výskytem makrofyt nebo se zjevně přirozeným či přírodě blízkým charakterem koryta jako V4B.“

15)R1.2 Luční prameniště bez tvorby pěnovců mohou mít v důsledku lidských zásahů charakter resp. vegetaci jako biotop T1.5 (vlhké pcháčové louky) nebo T1.6 (vlhká tužebníková lada) a v tom případě se tak i mapují; viz též v katalogu Poznámka k mapování na str. 59 nahoře. Výjimečně, zejména ve specifických pedologických a mikroreliefních podmínkách, se mohou mapovat i jako R2.3 (přechodová rašeliniště).

16)R1.4 Mapují se i některé porosty zařaditelné do as. *Carici pendulae-Eupatorietum cannabini* (vesměs degradované či eutrofizované). Přítomnost *Carex pendula* neznamená automaticky klasifikaci biotopu T1.10 (vegetace vlhkých narušovaných půd).

17) R1.4 Poznámka k mapování doplnit:

„Lze mapovat i formou linie podél vodního toku, pokud se ovšem nejedná o biotopy podmáčených či rašelinných lesů (L2.2 a L10).“

18) R2 Struktura a druhové složení doplnit:

„Rámcový fyziognomický rozdíl mezi biotopy R2.2 (nevápnitá mechová společenstva) a R2.3 (přechodová rašeliniště) je dominance hnědých mechů (R2.2) resp. rašeliničů (R2.3) v mechovém patře. Je to vyjádřeno i v názvech obou jednotek.“

19)R2 Poznámka k mapování doplnit:

„Vzhledem k tomu, že druhové složení do značné míry odpovídá podrostu biotopu L9.2A, lze bodové segmenty na kontaktu nebo v mozaice s L9.2A zanedbat. Při tom je významné hledisko fyzionomie a (předpokládané) dynamiky porostu - vývoje stromového patra.“

20)R2.3 Druhová kombinace doplnit:

„*Molinia caerulea*“

21)Pokud bylinné patro víceméně odpovídá některému biotopu jednotky R3, ale ve stromovém patře je s relativně vysokou pokryvností přirozeně přítomna *Picea abies*, mapuje se obvykle biotop L9.2A (rašelinná smrčina).

22)R3.4 Jedná se o „nefytocenologickou“ jednotku, která je využitelná vesměs na dřívě odtěžených nebo rozsáhle a dlouhodobě odvodněných rašeliništích (pouze vrchovištích!).

Často je výrazný výskyt *Betula* a *Molinia caerulea*. Nemapuje se, pokud lze vegetaci zařadit do některé z ostatních rašeliništních jednotek (R2.3, R3.1, R3.3). V ČR je tento biotop patrně velmi vzácný; nevyskytuje se v bývalé těžební jámě v NPR Červené Blato. Na místech po těžbě rašeliny nacházíme často jednotku R2.3 (*Sphagno recurvi-Caricion canescentis*), obvykle s dominantami bylinného patra *Molinia caerulea*, *Carex rostrata*, *Juncus effusus*, *Vigna cinerea*.

23)S1.2 Poznámka k mapování doplnit:

„Mapují se i skály a droliny bez vegetace cévnatých rostlin porostlé jen mechorosty a lišejníky nebo dokonce jenom řasami. Reprezentativnost se určuje s ohledem na ekologii (přirozeně druhově chudé biotopy vs. potenciálně bohatší, ale zastíněné polohy ve smrkových monokulturách) a na diagnostické druhy mechorostů. V případě výskytu ruderalních druhů se snižuje reprezentativnost na C/D popř. zachovalost na B.

Sutě ve výškách nad 1000 m n.m. se řadí k podjednotce S1.2, pokud se na nich vyskytuje kombinace mechů *Hypnum cupressiforme*, *Dicranum scoparium* a různé ploníky (*Polytrichum* sp. div.). Určování mechorostů se doporučuje konzultovat s koordinátorem.“

24)S1.3 Druhovú kombinace doplnit u *Sesleria albicans*:

„Dm“

25)str. 85, S1.5, doplnit

„**Poznámka k mapování.** Podobně jako u jiných biotopů není klasifikace závislá na (ne-) přítomnosti jediného druhu, tj. mapují se i porosty bez přítomnosti *Ribes alpinum*.

26) Některé porosty na sutích je obtížné jednoznačně zařadit a je třeba pořídit fytocenologické snímky i v oblastech doloženého výskytu v úvahu připadajících biotopů. Asociace **Impatienti-Dryopteridetum** náleží k biotopu S1.2.

27)S3, Poznámka k mapování doplnit:

„Jeskyňe se klasifikuje jako přístupná veřejnosti, pokud je snadno přístupná bez zvláštního jeskyňářského vybavení; možné jsou i mozaiky obou pomocných podjednotek. Mapuje se podle plochy svislého průmětu ústí, tj. obvykle jako bod. Výsledky terénního mapování budou doplněny podle ústřední jeskyňářské evidence.

28)A6 Druhovú kombinace, Mechorosty a lišejníky, doplnit u *Rhizocarpon geographicum*: „Dg“

29)Obecně u porostů formační skupiny T se doporučuje relativně větší „přísnost“ při hodnocení zachovalosti nebo reprezentativnosti biotopu v důsledku antropogenní degradace oproti sukcesním stádiím po přírodním opuštění.

30)T1.1 Eutrofizací a přisevem degradované smilkové louky se mohou blížit svazu Arrhenatherion. Samotná přítomnost ovsíku však nevede nutně ke klasifikaci biotopu T1.1, zato může být příčinou snížení reprezentativnosti popř. zachovalosti jiných biotopů - pokud jsou klasifikovatelné. Obecně platí, že reprezentativní druhové složení porostů nelze explicitně odvozovat z názvu biotopů.

31)V případě příležitostně přepásaných trávníků (při nepřítomnosti *Cynosurus cristatus* a *Lolium*

perenne, často v kombinaci s X5) je třeba se rozhodnout mezi T1.1 a T1.3 podle kombinace přítomných druhů, zejména diagnostických. Místní podmínky (management, Dg druhy jiných biotopů) je třeba uvést do poznámky. Obdobně u přechodů T1.1 a T1.2.

32)T1.2 Variabilita doplnit:

„*Typy s dominující metlicí trsnatou (Deschampsia caespitosa) se vyvíjejí na opuštěných nebo jen zřídka kosených loukách.*“

33)T1.2 Druhovú kombinace doplnit:

„*Dm Dg Ligusticum mutellina*“

34)T1.4 Druhovú kombinace doplnit:

„*Geranium pratense*“

35)U psárkových luk se mohou vyskytovat problémy se zařazením do as. *Alopecuretum pratensis* (na jaře Dm *Alopecurus pratensis*) a do as. *Sanguisorbo - Deschampsietum* (koncem léta po sečích Dm *Deschampsia caespitosa* a *Sanguisorba officinalis*). Hrozí nesprávné určení reprezentativnosti, kdyby přítomnost *Deschampsia caespitosa* byla chápána jako degradace. Sezónní variabilita je realita a musí se s ní počítat, v daném případě relativně „mírnějším“ hodnocením při mapování pozdně letního aspektu. Nicméně v obou případech se jedná o T1.4. Výskyt, ba i dominance *Deschampsia caespitosa* je přirozeně možná. Viz též pozn.č.30 (ovsík a ovsíkové louky).

36)Porosty s dominující *Carex brizoides* (popř. její monocenózy) se klasifikují především podle vlastností stanoviště a podle geneze. Může to tedy být T1.4 nebo T1.5 (obvykle se sníženou reprezentativností, ale pozor na as. *Scirpo-Caricetum brizoidis*), nebo X7 (degradace T1.3 a T2.3 - přítomnost ruderálních druhů *Cirsium arvense*, *Elytrigia repens*, *Tanacetum vulgare*, *Solidago canadensis* apod.).

37)T1.5 Variabilita doplnit do poslední věty za slovo „dominující“:

„*metlicí trsnatou (Deschampsia caespitosa)*“

38)T1.5 Poznámka k mapování:

„*Druhově chudé, opuštěné či degradované louky s přirozenou dominantou se mapují se sníženou reprezentativností. Pokud zarůstají ruderálními druhy a náprava sečením je již pravděpodobně nereálná, pak se mapují jako biotop formační skupiny X.*“

39)T1.9 Poznámka k mapování:

„*Mapují se i porosty bez přítomnosti Molinia sp.*“

40)T2.3 Poznámka k mapování ignorovat (není třeba rozlišovat podjednotky A a B podle přítomnosti jalovce obecného).

41)T8.2 Některé přechodné porosty (k biotopu T2.3) jsou významně ovlivněné způsobem (resp. absencí) péče/obhospodařování. Při klasifikaci lze doporučit jako pomocná vodítka přítomnost *Calluna vulgaris* (T8.2), celkové druhové bohatství (T2.3) a významné zastoupení lišejníků v mechovém patře (T8.2). Biotopy T8.2 a T8.3 lze mapovat i na sekundárních

stanovištích (zejména na militárně zraňovaných půdách a na odvalech důlních děl), ale v tom případě se důrazně doporučuje pořídit fytoocenologický snímek (alespoň 2-3 „typové“ pro širší oblast).

- 42)K1 Pro mapování této jednotky jako člena mozaiky je rozhodující (relativní) plocha polykormonů *Salix* sp. v segmentu, nikoliv jejich počet.
- 43)Druhotné vrbiny (porosty *Sx. aurita* či *Sx.cinerea* na bažinaté louce, v podstatě náhradní společenstvo olšin či luhů) se klasifikují jako mokřadní vrbiny.
- 44)Plošné křoví s *Corylus avellana* v chladnějších polohách se v zásadě klasifikuje jako K3, ale určitě to může být i přechod k L4 nebo L3; nutno rozhodnout podle fyziognomie a podle bylinného patra.
- 45)Zhruba od fáze (stáří) „zajištěné kultury“ se mladé lesní porosty mapují jako les a ne paseka (záleží především na výšce a zápoji).
- 46)U lesa obecně by měla být hodnocena jak druhová kombinace bylin, tak složení dřevin (včetně keřového patra). Je třeba se oprostít od případných romantických představ o lese, kdy hodnotný je v podstatě jen prales.
- 47)Uměle založené porosty geograficky původních (vesměs listnatých - typicky bříza) dřevin: pokud je jen trochu detekovatelné bylinné patro, pak se podle něj mapuje příslušný biotop se sníženou reprezentativností a zachovalostí.
- 48)L1 je možné výjimečně mapovat i podél některých potoků (např. na Křivoklátsku), ale v tom případě je nutno pořídit fytoocenologický snímek.
- 49)L2.1 Při mapování po případné povodni (až několik měsíců) není nutné trvat na přítomnosti diagnostických druhů bylin (v samotné nivě). Výjimečně je tak možné určit např. reprezentativnost B i pokud není v daném segmentu přítomen ani jeden diagnostický bylinný druh. Viz též následující poznámku.
- 50)Při odlišení biotopů L2.1 (horské olšiny s olší šedou) a L2.2. (údolní jasanovo-olšové luhy) není rozhodující výskyt olše šedé, ale vždy bylinné patro a stanovištní podmínky („Ekologie“). Pro L2.1 dále mluví „sut“ v nivě, absence jarního aspektu a přítomnost aspoň některých druhů vysokobylinných niv (A4.2).
- 51)L2.2 Druhová kombinace doplnit:
„*Carex pendula*- *ostřice převislá*
C.remota - *ostřice oddálená*
C.sylvatica - *ostřice lesní*“
- 52)Uměle založená jasenina (zejména mimo nivu, na svahu) se klasifikuje podle podrostu, tzn. může to být nejen L.2.2, ale i L4, L5.1 nebo L3.1, popř. jako X9B.
- 53)Olšiny vzniklé sukcesí z vlhkých luk (= je to olšina fyziognomicky a funkčně, ale bylinný

podrost skoro vůbec neodpovídá) je třeba mapovat a) převážně jako L2.2, b) klidně jako mozaiky s příslušným lučním či mokřadním biotopem a c) jen výjimečně jako X12 (obvykle jen mladé a dosud nezapojené nálety olše).

54) Třírodové, vcelku stabilizované společenstvo *Alnus glutinosa*, *Sphagnum* sp. a *Polytrichum* sp. lze klasifikovat jako L2.2. (např. v Lužických horách). Podobné porosty s příměsí *Betula pubescens* lze zahrnout do L 10.1, pokud je alespoň v podúrovni přítomen smrk, pak do L9.2B; světliny do R2.3.

55) L2.4 doplnit:

„Poznámka k mapování: Mapuje se i měkký luh s kulturní výsadbou dřevin (v daném případě hybridních topolů), pokud je zachován bylinný podrost a původní dřeviny v území přirozeně zmlazují, pak ale vždy se sníženou reprezentativností - C/D. Hybridní topoly jsou ovšem vysazovány zejména na stanovištích tvrdých luhů.“

Obdobně u L2.2.

56) L2.4 Měkké luhy mohou být i u Berounky a v Dolním Povltaví (pokud to není spíše K2.1). Dobrou indikací L2.4 je *Carex riparia*.

57) L3.1 Poznámka k mapování doplnit:

„Monokultury *Tilia cordata* bez odpovídajícího bylinného podrostu (jinými slovy, pokud se nejedná např. o as. *Stellario-Tilietum*) se mohou mapovat jako X9B.“

58) L3.1 Rozšíření doplnit:

„V údolích řek (Jihlava, Sázava) se vyskytují i ve středních polohách Českomoravské vrchoviny“

59) L3.1 Variabilita doplnit do poslední věty za slovo „Blanice“:

„a možná i na Českomoravské vrchovině“

60) L3.1 až L3.4 Při rozlišování jednotlivých typů nelze rozhodovat jen podle (ne-)přítomnosti jediného druhu (*Hepatica nobilis*, *Carex pilosa*, apod.). Při „obohacení“ jinak dobře reprezentativního porostu druhu typickými pro jiné typy není třeba reprezentativnost snižovat, ale ony druhy uvést do poznámky u segmentu, popř. do popisu biotopu v závěrečné zprávě. Základní diferenciací je v nerozhodných případech geografická, na druhém místě pak floristická a ekologická.

61) L4 Druhovú kombinace doplnit:

„*Dm Carpinus betulus*“

63) Porosty geograficky původních dřevin na antropogenních „suťových“ substrátech (snosy kamenů, zídky, „hrobky“, rozvaliny, zříceniny, apod.) se klasifikují jako L4 (suťové lesy), popřípadě K3 (vysoké mezofilní a xerofilní křoviny), pokud těmto biotopům odpovídá složení bylinného patra. Podle něho se také určí reprezentativnost.

64) Aby byla bučina bučinou a ne X9A, tak tam musí ve stromovém patře být alespoň 10% buku, jedle, javorů, lípy nebo dubu (aby to mělo reprezentativnost D). Faktory jako je přirozené

zmlazení buku, bohatost podrostu, přítomnost vzácných taxonů, nadmořská výška a délka a intenzita obhospodařování (stáří-generace kultury) mohou těch 10% snížit. Samozřejmě při tom hrají roli regionální hlediska.

65) Tzv. nahé bučiny se klasifikují častěji jako L5.4 než L5.1 (dle okolních porostů a dle podloží), vždy však se sníženou reprezentativností.

66) L6.5 Druhová kombinace doplnit:

„*Convallaria majalis*“

67) L7.2 Druhová kombinace doplnit

„*Abies alba*“

68) L7.2 Rozšíření v poslední větě slovo „ojediněle“ nahradit:

„*roztroušeně*“

69) L7.3 Poznámka k mapování doplnit:

„*Pokud ve stromovém chybějí duby (resp. buk) a jedná se o stejnověké kulturní bory na minerálně chudých substrátech, lze takové porosty mapovat, jen pokud jsou zmíněné dřeviny přítomné alespoň v podrostu nebo v bezprostřední blízkosti. V takových případech se vždy určuje snížená reprezentativnost stupně C nebo D. Nesmíšené bory se mapují jako přírodní biotop jen na extrémních stanovištích (jako L8.1 nebo L8.2, podle substrátu).*“

70) L7.4 Rozšíření doplnit:

„*možná i Pardubicko (nutno pořizovat fytoocenologické snímky)*“

71) L8.1 Druhová kombinace doplnit

„*Sorbus aucuparia* subsp. *aucuparia*“

72) L8.1 Variabilita doplnit:

„*V západních Čechách se na vlhkých návětrných stanovištích s mělkými půdami vyskytují porosty s druhy v bylinném patře Erica carnea, Polygaloides chamaebuxus a Lathyrus linifolius.*“

73) Tzv. inverzní smrčiny na pískovcích i jinde se podle stupně vlhkosti a podle přítomnosti bylinných druhů a mechorostů mapují jako L5.4 („jedliny“), L9.1 (as. *Dryopterido dilatatae* - *Piceetum* Sýkora) nebo L9.2.

74) L10 Poznámky k mapování doplnit:

„*Určování mechorostů nutno konzultovat s koordinátorem.*“

75) X5 DPoslední věta slova „druhově chudé louky postižené odvodněním s dominantním medýnkem vlnatým (*Holcus lanatus*)“ změnit a doplnit: „*...druhově chudé travní porosty (odvodněné louky, úhory, apod.) s dominantními medýnkami (Holcus lanatus, H. mollis), psinečkem tenkým (Agrostis capillaris)...*“

76)X7 doplnit:

„Patří sem i ruderalizovaná lada, kde jsou louky běžným obhospodařováním neobnovitelné.“
Expanzi apofytů (*Phragmites australis*, *Phalaris arundinacea*, *Calamagrostis canescens*) lze mapovat jako mozaiku přírodního biotopu a X7.

77)X10

Paseky se nemusejí mapovat jako X10 nebo X11, pokud mají charakter přirozené etapy ve vývoji lesa: světliny, polominy, bodově zakreslované paseky, malé paseky se zcela přirozenou druhovou skladbou křovinného patra apod. Paseky s přirozeně nitrofilním porostem odpovídajícím lesnímu podrostu se mapují jako X10 (pro klasifikaci je důležitější přirozenost než nitrofilnost).

78)I některá stanoviště s náletem Dm *Populus tremula*, *Betula pendula*, *Salix caprea* a s bylinným patrem květnatých bučin (*Daphne mezereum*, *Dentaria* spp., *Galium odoratum*, *Mercurialis perennis*) se mapují vesměs jako X12.

C. TZV. KORUNOVÉ PROBLÉMY

Příklady klasifikačních problémů, jejichž řešení vesměs není jednoznačné. Řešení se může lišit podle znalosti místního a regionálního kontextu a historie, podle ročního období mapování popř. revize, apod.

I)Mírně degradovaná louka

II)T1.1 (mezofilní ovsíkové louky) vs. X5 (intenzivně obhospodařované louky), zejména v období po seči

III)Přechody biotopů T1.5 (vlhké pcháčové louky) a T1.6 (vlhká tužebníková lada)

IV)T1.9 As. *Sanguisorbo-Festucetum commutatae* je poměrně obtížně odlišitelná od některých typů T2.3B nebo T1.5. Jedná se zejména o porosty na živinami chudých půdách ve středních polohách s Dm *Succisa pratensis*

V)T3.3 vs. T3.5 v okrajových územích a v kaňonech

VI)Jednotlivé typy dubohabřin, zejména na okrajích areálů

VII)přechody bučin (as. *Festuco altissimae-Fagetum*) a suťových lesů

VIII)rozhraní květnatých a acidofilních bučin (druhově ochuzené a částečně degradované porosty)

IX)klasifikace borů (přírodní vs. kulturní). Tzv. borůvkové bory (převážně stejnověké, kulturní), lze někdy mapovat jako L8.1 s nízkou reprezentativností.

X)Některé bory však mohou být degradované doubravy a jako takové (tedy příslušný biotop skupiny L7) by se měly mapovat. Přítomnost či nepřítomnost dubu přitom nemusí jako rozlišovací znak vždy fungovat.

XI)Extrémně druhově chudé deriváty tzv. rašelinných olšin.

D. Potenciálně sporné typy přírodních stanovišť

(MR = dr. Milan Rivola, KB = editoři Katalogu biotopů)

1310 Pionýrská vegetace se slanorožcem (*Salicornia*) a dalšími jednoletými druhy bažinatých a písčitých zón

MR: Společenstva řádu *Thero-Salicornietalia* s druhy *Salicornia herbacea* a *Suaeda maritima*, zlomkovitě se snad dosud vyskytující v Dyjsko-svrateckém a Dolnomoravském úvalu.

KB: Tato jednotka se v ČR v minulosti skutečně vyskytovala, ale veškeré její výskyty zanikly v 70. letech 20.století. Viz Poznámka k mapování v Katalogu u biotopu M2.4.

1530*Slané stepi a bažiny panonské oblasti

MR: Porosty s druhy *Aster tripolium*, *Juncus gerardii* a *Plantago maritima*, které jsou význačnými druhy řádů *Bolboschoenetalia maritimi* a *Festuco-Puccinellietalia*, vyskytující se (na Soosu, v mostecké pánvi a) v Dolnomoravském a Dyjsko-svrateckém úvalu.

KB: Slané stepi se v ČR nikdy nevyskytovaly, nejbližší lokality se vyskytují ve východním Rakousku a na jižním Slovensku. Všechna moravská slaniska se vyskytovala na půdách solončakových, nikoliv slancových, a neměla tedy charakter slané stepi. Viz monografie halofytní vegetace bývalého Československa (Vicherek 1973). V evropském manuálu není u 1530 o *Bolboschoenus maritimus* ani zmínka, základní odkaz na Mucinu et al. ukazuje, že ř. *Puccinetalia* je obsažen v 1340. Totéž platí pro *Scorzonero-Juncetalia gerardi*.

2340*Vnitrozemské váté písky panonské oblasti

MR: Mozaikovitě porosty s bohatou účastí lišejníků (*Cladonia* sp. div.) a druhy *Corynephorus canescens*, *Spergularia morisonii*, *Thymus serpyllum*, *Cerastium semidecandrum*, *Cynodon dactylon*, řazené do řádu *Corynephoretalia canescentis*, vyskytující se (ve středním Polabí, ve slezské nížině a v Dolnomoravském úvalu).

KB: Pojetí této jednotky je diskutováno (okrajový výskyt bez pravých panonských druhů u nás) a její nezařazení do katalogu vysvětleno v poznámce k mapování u biotopu T5. U nás tuto vegetaci řadíme k habitatu 2330.

3110Oligotrofní vody písčitých plošin s velmi malým obsahem minerálních látek (*Littorelletalia uniflorae*)

MR: Stanoviště šidlatek (*Isoëtes lacustris*, *I. echinospora*) šumavských jezer a jiná stanoviště oligotrofních písčitých (někdy zrašelinělých) půd na březích rybníků (v Katalogu řazená do typu 3130).

KB: Z popisu této jednotky je zřejmé, že zahrnuje tzv. lobeliová jezírka atlantské oblasti, která se u nás nevyskytují ani nikdy nevyskytovala. Podobné typy naší vegetace patří do jednotky 3130, která je v katalogu zahrnuta.

6120*Trávníky suchých vápnitých písků

MR: Společenstva svazu *Koelerion glaucae* s druhy *Koeleria glauca*, *Helichrysum arenarium*, *Festuca psamophila*, *Carex praecox*, *Gypsophila fastigiata* aj., vyskytující se ve středním Polabí.

KB: Vysvětleno dostatečně podrobně v katalogu. Jméno jednotky nemusí znamenat totožnou vegetaci. Pojetí této jednotky je diskutováno a její nezařazení do katalogu vysvětleno v poznámce k mapování u biotopu T5. Tuto jednotku jsme během let 1999-2000 spolu s kolegou dr. Jiřím

Sádlem studovali v terénu, důkladně jsme analyzovali větší soubor fytoocenologických dat a dospěli jednoznačně k závěru, že se u nás nevyskytuje, ač se dlouho traduje ve fytoocenologické literatuře.

8120 Sutě vápenců a vápnitých břidlic montánního až alpinského stupně (*Thlaspietea rotundifolii*)

MR: Možnost výskytu v Krkonoších ?

KB: To je alpská jednotka, v ČR se nevyskytuje (viz monografie Die Pflanzengesellschaften Österreichs, Mucina et al. 1993). Ze 17 indikačních druhů uvedených v evropském interpretačním manuálu jednotek NATURA 2000 se v ČR nevyskytuje ani jeden, ze 3 svazů tam uvedených také ani jeden.

8130 Západomediterránní a termofilní sutě

MR: Možnost výskytu v Krkonoších (*Androsacetalia alpinae*, *Thlaspietalia rotundifolii*) ?

Sem řazené porosty svazu *Stipion calamagrostidis* se na území ČR vyskytují hojně.

KB: To je poněkud problematické tvrzení, které vychází z odlišné náplně vegetace řazené do sv. *Stipion calamagrostis*. Podrobný výčet v EU manuálu nenechává na pochybách, že se nejedná o hercynskou vegetaci. V tomto případě jde o jednotku západního Středomoří a Alp. Jde o úplně jiné fytoocenologické jednotky než ty, které jsou zastoupeny u nás. Pro podobné jednotky zastoupené v ČR je v Natura 2000 vymezena jednotka 8160, která je v katalogu biotopů zastoupena.

8320 Lávová pole a přirozené prohlubně

MR: Jako podskupina jsou do tohoto typu řazeny fumaroly. Dají se sem řadit lokality na Borči?

KB: Nedají. Jednotka 8320 jsou přírodní stanoviště lávových polí vytvořených recentní vulkanickou aktivitou. Také „Hot gases and vapours“ vypadají jinak. Na Borči nejsou fumaroly, ale ventaroly.

9160 Subatlantské a středoevropské doubravy a habrové doubravy svazu *Carpinion betuli*

MR: Jsou to snad jiné porosty než klimaxová vegetace vlhčích stanovišť planárního a kolinního stupně svazu *Carpinion* našeho území ?

KB: Ano jsou. Jednotka 9160 se vyskytuje zejména v severozápadním Německu a do ČR nezasahuje. Viz kterákoliv německá nebo česká fytoocenologická monografie o listnatých lesích. Všechny dubohabrové lesy v ČR jsou řazeny do jednotek 9170 a 91G0, a tak jsou také zahrnuty v katalogu.